

Yoel Kitobi va Laodikeyadagi Yettinchi kun Adventistlar Jamoati — Yigirmanchi raqam

Jeff Pippenger

2025-12-26

Yigirma soni

Yo‘el kitobi Xudoning uzumzorining vayron qilinishi to‘rtinchi avlodda yuz berishini ko‘rsatadi.

Pethu‘el o‘g‘li Yoelga Egamizning kalomi nozil bo‘ldi.

Buni eshitinglar, ey qariyalar, va quloq tutinglar, ey yurtning barcha aholisi. Bu sizlarning kunlaringizda yoki hatto ota-bobolaringizning kunlarida bo‘lganmi? Bu haqda farzandlaringizga aytinglar, farzandlaringiz esa o‘z farzandlariga, ularning farzandlari esa keyingi avlodga aytsin.

Palmerqurt qoldirgan narsani chigirtka yedi; chigirtka qoldirgan narsani kanqurt yedi; kanqurt qoldirgan narsani esa qurt yedi.

Ey mastlar, uyg‘oninglar va yig‘langlar; ey sharob ichuvchilarning barchasi, dod solinglar, yangi sharob sababli; chunki u og‘zingizdan uzib tashlangan. Yoel 1:1–5.

O‘nta bokira haqidagi masal Adventizm haqidagi masaldir, va masaldagi uyg‘onish bug‘doy bilan begona o‘tlar ajratib olinadigan paytda sodir bo‘ladi; o‘sha vaqtda begona o‘tlar “yangi sharob”dan “uzib tashlanganliklari” haqiqatini anglab uyg‘onadilar. “Uzib tashlangan” so‘zi Abbronning ahd yo‘lidagi birinchi qadamini bildiradi; o‘shanda ahdni qon bilan tasdiqlash marosimida bir urg‘ochi sigir, bir urg‘ochi echki va bir qo‘chqor ikkiga bo‘lib kesilgan edi. O‘sha ayni ahdga oid parchada Xudo O‘z xalqini to‘rtinchi avlod davrida hukm bilan ziyorat qilishini bildiradi.

Va U Abramga dedi: “Shuni aniq bilgilki, sening zurriyoting o‘zlariga tegishli bo‘lmagan bir yurtda musofir bo‘lib yashaydi, ularga qullik qiladi; va u yerdagilar ularni to‘rt yuz yil ezadilar. Ammo ular qullik qiladigan o‘sha xalqni Men hukm qilaman; shundan keyin ular katta boylik bilan chiqib ketadilar. Sen esa tinchlikda ota-bobolaring oldiga ketursan; yaxshi qarilikda dafn etilursan. Ammo to‘rtinchi avlodda ular yana bu yerga qaytib keladilar; chunki Amoriylarning gunohi hali to‘lib yetgani yo‘q.” Ibtido 15:13–16.

Bashorat to‘rtinchi avlodda, Muso avlodida, bajo bo‘lganida, Rabbiy O‘nta Amrni Xudo bilan Uning tanlangan xalqi o‘rtasidagi ahdning timsoli sifatida ilgari surdi. O‘sha o‘nta qonunning ikkinchisida Abraning to‘rt avlodi haqidagi nur ulug‘landi.

O‘zing uchun yuqoridagi osmonda, pastdagi yerda yoki yer ostidagi suvda bo‘lgan biror narsaning o‘yma tasvirini ham, biror suratini ham yasama. Ularga sajda qilma va ularga xizmat qilma; chunki Men, Egang Xudoying, rashkchi Xudodirman; Mendan nafratlanadiganlarning otalarining gunohini bolalarining zimmasiga, uchinchi va to‘rtinchi naslgacha yuklayman; Meni sevib, amrlarimni bajaradigan minglablarga esa marhamat ko‘rsataman. Chiqish 20:4–6.

Abram ahdining to'rt avlodi Xudoning rashkchi Xudo sifatidagi fe'l-atvorining ulug'lanishiga singdirilgan edi. Uning rashki o'yib yasalgan tasvirlarga qarama-qarshi qo'yiladi. Abramning to'rtinchi avlodi bilan biz, shuningdek, bosqichma-bosqich hukmni ham topamiz. Bu hukm Xudoning xalqi qullikda bo'lgan xalq ustiga ham, Xudoning xalqi ustiga ham edi, undan keyin esa amoriylar hukm qilinishi kerak edi. Abram, Xudoning uyi bilan boshlanib, dunyo bo'ylab izchil ravishda davom etadigan bosqichma-bosqich hukm jarayonini ko'rsatadi, ikkinchi amr esa hukm jarayoni insoniyatni Xudodan nafratlanadiganlar sinfi va Xudoni sevadiganlar sinfiga ajratishini bildiradi; shu tariqa u: "Agar Meni sevsangizlar, amrlaringa rioya qilinglar", deb hayqiradigan Yakshanba qonunining timsolini beradi.

Qonun Sinayda berilayotgan ayni davrda, Musoga Xudoning fe'l-atvori ko'rsatiladi.

Egamiz Musoga dedi: "O'zing uchun avvalgilariga o'xshash ikkita tosh lavha yo'nib ol; sen sindirgan birinchi lavhalarda bo'lgan so'zlarni Men shu lavhalar ustiga yozaman. Ertalabga tayyor bo'lgin; ertalab Sinay tog'iga chiqib, u yerda tog'ning cho'qqisida Mening huzurimda hozir bo'lgin. Hech kim sen bilan birga chiqmasin, butun tog' bo'ylab hech kim ko'rinmasin; qo'y-echkilar ham, qoramollar ham o'sha tog' oldida o'tlamasin."

U birinchilariga o'xshash ikkita tosh lavhani yo'nib tayyorladi; Muso esa erta tongda turib, Egamiz unga amr qilganidek, Sinay tog'iga chiqdi va qo'lida o'sha ikki tosh lavhani oldi. Shunda Egamiz bulut ichida tushib keldi, u yerda uning yonida turdi va Egamizning nomini e'lon qildi. Va Egamiz uning oldidan o'tib, shunday e'lon qildi,

Egamiz, Egamiz Xudo, rahmli va inoyatli, sabr-toqatli hamda ezgulik va haqiqatga boy, minglar uchun rahm-shafqatni saqlovchi, gunohni, isyonni va xatoni kechiruvchi, ammo aybdorni aslo oqlamaydigan; otalarning gunohini bolalar ustiga va bolalarning bolalari ustiga, uchinchi va to'rtinchi avlodgacha yuklovchidir.

Muso shoshildi, boshini yerga egib sajda qildi. Va dedi: "Ey Rabbiy, agar endi Sening nazaringda inoyat topgan bo'lsam, iltimos, Rabbiy oramizda yursin; chunki bu bo'yni qattiq xalqdir; gunohimizni va xatomizni kechirgin, bizni esa O'zingning merosing qilib olgin".
Chiqish 34:1–9.

Qonunning ikkinchi bor berilishi 1850-yilgi pionerlar jadvaliga muvofiq keladi. Birinchi lavhalar sindirilgan edi, va birinchi lavhada raqamlarda xato bor edi. Shundan so'ng qadimgi Isroil qonunning omonatchilari qilindi, va zamonaviy Isroil Xudoning qonuni hamda Xudoning bashoratli Kalomining qonunlari omonatchilari qilindi. Ikki lavha ilk bor taqdim etilganda qarorgohda so'zma-so'z isyon mavjud edi, va 1850-yilgi jadval taqdim etilganda qarorgohda ruhiy isyon qaynab kelayotgan edi. Abramoning to'rtinchi avlod haqidagi bashorati Muso tomonidan to'rtinchi avlodda amalga oshdi; o'sha yerda Xudo hukm haqidagi vahiyni to'rtinchi avlodda ikkinchi amr ichida kengaytirdi. O'yma tasvirlar Xudoga bo'lgan haqiqiy sajdaning qalbakilashtirilgan o'rniga aylandi, va Xudoning fe'l-atvoriga xos rashki hukmga bog'landi. So'ng Muso Xudoning ulug'vorligini ko'rdi. U Xudoning rashkini, Uning "ismi" orqali ifodalanganidek, Xudoning fe'l-atvorining bir unsuri sifatida ko'rdi, va sajda qiluvchi bilan ularning otalarining gunohlari o'rtasidagi munosabat bayon etiladi.

Masih ma'badni birinchi marta poklaganida, shogirdlar Uning uyi uchun bo'lgan g'ayrati Uni yeb bitirgani eslariga tushdi. "G'ayrat" — bu "rashk" so'zidir. Xudoning O'z rashkini ifoda etadigan fe'l-atvori Masihni O'z ma'badini poklashga undagan sababdir; va ota-bobolaringizning o'sha gunohlarini e'tirof etish zaruratining payg'ambarlik xususiyati keyinchalik Levilar yigirma oltidagi "yetti karra" hukmida tavbaga chaqiriqning ajralmas unsuri bo'lib qoladi. Ibrohimning "to'rtinchi avlodi" ahd tarixida davom etar ekan, tobora ortib boruvchi salmoqqa ega bo'ladi. Yo'el kitobi oxirgi yomg'ir zamonini ifodalaydi, bu esa oxirgi kunlarda sodir bo'ladi. Yo'el kitobi o'z xabarini to'rt avlod haqidagi xabarni kiritishi asosiga quradi; bu mavzu Ibrohimning Xudo bilan uch bosqichli ahdlarning eng birinchi qadamidayoq qayd etilgan edi. O'sha mavzu Yo'el kitobida o'z yakuniga yetadi.

Va'da qilingan yurtga kirilgach, Ahd sandig'i Shilo'da joylashtirildi; bu yerda oliy ruhoniylar bo'lgan yovuz va nodon Eli hamda uning ikki buzuvchi o'g'li Shomuilning chaqirilishi bilan qarama-qarshi qo'yiladi. Shilo ahdning ramzi bo'lgan Sandiqning safaridagi bir bosqichga aylanadi. Sandiq Erixa devorlarini qulatish ramzi sifatida ishlatilgandan keyin, Eli va uning yovuz o'g'illarining o'limigacha taxminan to'rt yuz yil davomida Shilo'da turdi. So'ng u Filistlar tomonidan qo'lga olindi, undan keyin esa Dovud Sandiqni Quddusga ko'chirganida, Quddusga tantanali kirishning ilk tasviri amalga oshdi. Ahd ramzini Quddusga ko'chirishdan ko'zlangan bayon etilgan maqsad shuki, Xudo O'z nomini Quddusda qo'yishni tanladi, va Uning nomi Uning rashki bilan bog'liqdir; bu esa to'rtinchi avlodning Uning rashkli hukmi bilan bog'liqdir.

Yakshanba qonuni vaqtida Rabbiy g'olib cherkovni barcha tepaliklar va tog'lar uzra yuksaltiradi, va g'ayriyahudiylar: "Kelinglar, Xudoning uyiga boraylik", — deydilar.

Oxirgi kunlarda shunday bo'ladiki, Egamiz uyining tog'i tog'larning cho'qqisida mustahkam o'rnatiladi va tepaliklardan yuksak bo'ladi; barcha xalqlar unga oqib keladilar. Va ko'p xalqlar borib, shunday deydilar: Kelinglar, Egamizning tog'iga, Yoqub Xudosining uyiga chiqaylik; U bizga O'z yo'llarini o'rgatadi, va biz Uning so'qmoqlarida yuramiz. Chunki Qonun Siyondan chiqadi, va Egamizning kalomi Quddusdan. Ishayo 2:2, 3.

Egamizning kalomi Quddusdan chiqadi, chunki U O'zining "nomi"ni o'sha yerga qo'yishni tanlagan. Muso bilan esa, "Egamiz bulut ichida tushib keldi va u yerda uning yonida turdi hamda Egamizning nomini e'lon qildi. Va Egamiz uning oldidan o'tib, shunday e'lon qildi,

Egamiz, Egamiz Xudo, rahmli va inoyatli, sabr-toqatli, ezgulik va haqiqatga boy, minglar uchun rahm-shafqatni saqlovchi, aybni, itoatsizlikni va gunohni kechiruvchi, ammo aybdorni aslo aybsiz deb chiqarmaydigan; otalarning aybini bolalar ustiga, bolalarning bolalari ustiga, uchinchi va to'rtinchi avlodgacha yetkazuvchi. Chiqish 34:6, 7.

Uning "ismi" Uning fe'l-atvoridir, va Xudoning fe'l-atvori nihoyatda murakkab hamda nihoyatda sodda. Xudo sevgidir — bu Uning fe'l-atvorining mukammal, ammo sodda ifodasidir. Abramning "hukmning to'rtinchi avlodi" haqidagi ahd haqiqatiga ikkinchi amrning to'rtinchi avlod haqidagi qo'shimcha nuri bilan "satr ustiga satr" tarzida kenglik berildi. So'ng Musoning tajribasi to'rtinchi avlodning Xudoning fe'l-atvori bilan bog'liqligi haqidagi nurni, Uning rashki haqidagi nurni qo'shish orqali, yanada kengaytiradi. Ilohiy ilhom fe'l-atvorni "fikrlar va tuyg'ular birikmasi" deb

ta'riflagan, biroq ilohiy ilhom bizga shuni ham bildirganki, bizning fikrlarimiz Xudoning fikrlari kabi emas. Uning fe'l-atvori — Uning fikrlari va tuyg'ularining birikmasidir, va Uning fe'l-atvori bizning sodda insoniy fikrlarimiz va tuyg'ularimizdan tashqari shunchalik ko'p qirralarga egaki, farq shundaki, Uning fikrlari yerga nisbatan osmondan ham yuksakdir.

“Zotan, Mening fikrlarim sizlarning fikrlaringiz emas, sizlarning yo'llaringiz ham Mening yo'llarim emas, — deydi Egamiz. — Osmon yerga nisbatan qanchalik baland bo'lsa, Mening yo'llarim ham sizlarning yo'llaringizdan, Mening fikrlarim esa sizlarning fikrlaringizdan shunchalik balanddir.” Ishayo 55:8, 9.

Shunday ekan, tafakkur qilish uchun insoniy bir mulohaza shudir: agar Xudoning fe'l-atvori Uning nomi orqali ifodalansa, demak, Xudo nomining har bir zohir bo'lishi Uning fe'l-atvorining zohir bo'lishidir. Yahudo qabilasining Arsloni O'zining bashoratli Kalomini muhrlaydi va muhrdan yechadi; Palmoni — Sirlarning Ajoyib Sanovchisidir; U ayni paytda quruq yerdan chiqqan Ildiz hamdir, shuningdek yonayotgan buta, olov ustuni, bosh farishta Mikoil va yana, yana boshqalardir. Xudoning turli nomlari orqali ifodalangan fe'l-atvorining sifatlari nihoyasizdir. “Tafakkur qilish uchun insoniy mulohaza” mana shudir: Xudoning fe'l-atvorining mavjudligi ma'lum bo'lgan shu qadar turli ifodalari ichida, nega aynan Abrom bilan uch qismli ahd jarayonining eng birinchi ahd bosqichida “to'rtinchi avlod hukmi” ahddagi asosiy bayonot bo'lib turibdi — va bu Uning nomini aks ettiryapti — buning ahamiyati nimada?

Va U Abramga dedi: “Shuni aniq bilgilki, sening zurriyoting o'ziga tegishli bo'lmagan yurtda g'arib bo'ladi, u yerning xalqiga xizmat qiladi; ular esa ularni to'rt yuz yil ezadilar. Ammo ular xizmat qiladigan o'sha xalqni Men hukm qilaman; shundan keyin ular katta boylik bilan chiqib ketadilar. Sen esa ota-bobolaring oldiga tinchlikda ketursan; yaxshi qarilikda dafn etilursan. Biroq to'rtinchi naslda ular yana bu yerga qaytib keladilar; chunki Amoriylarning gunohi hali to'lib yetgani yo'q.” Ibtido 15:13–16.

Xudo odamlar va xalqlarning Qozisi sifatidagi O'z fe'l-atvoriga ko'ra, odamlarga to'rt avlod bilan ifodalanuvchi sinov muddatini beradi. Xudo Qozidir, U rahmdildir, U sabrlidir va odamlar hamda xalqlar ustidan hukmni to'rtinchi avlodda yakuniga yetkazadi. Xudoning tanlangan xalq bilan tuzgan ahdidagi asosiy bayonoti to'rtinchi avlodagi hukmni ham o'z ichiga oladi. Birinchi farishtaning xabari uch alohida farishta xabarining har biriga xos barcha xususiyatlarni o'zida mujassam etgani kabi, xuddi shuningdek, Ibrohim ahdining birinchi bosqichi ham butun uch karra ahdning xususiyatlarini o'zida mujassam etadi. Xudoning nomi shundan iboratki, U to'rtinchi avlodda hukm qiladigan rahmli Qozidir. Tanlangan xalqning ahd tarixidagi har bir keyingi bosqich ana shu poydevor ustiga quriladi.

Yo'el kitobi beshinchi oyatda yarim tun faryodining uyg'onishi joyiga qo'yilganda va “yangi sharob” ularning og'zidan “olib tashlanganda”, tanlangan ahd xalqining o'sha yakuniy ahdiy ajralishiga kirish qismi ahdning asosiy xabari bo'lib, unda keyinchalik “olib tashlanadigan” ahd xalqining isyoni to'rtinchi avlodda amalga oshishi bayon etiladi. Ular ahdning asosiy xabarini anglamaganliklari uchun “olib tashlanadilar”.

Ibtido 15-bobning to‘rt oyatidagi ahdning o‘sha asosiy xabari — keyingi kunlarda ahdning tamal toshi xabari “yangi sharob” sifatida taqdim etilganda qo‘llanadigan hukm mezoni — o‘lchov tayoqchasidir. “Yangi sharob” “uzib tashlanganda”, Efrayimning mastlarini uyg‘otish bilan bog‘liq bo‘lgan og‘irlik faqatgina u kechki yomg‘irning sinov davrida isyonkor tanlangan xalqning yakuniy to‘rtinchi avlodi ustidan e‘lon qilingan hukm bayoni doirasiga joylashtirilgandagina chinakam anglanadi.

Ibtido 17-bobda biz Ibrohim bilan tuzilgan uch qirrali ahdning ikkinchi bosqichini topamiz:

Va Xudo Ibrohimga dedi: “Shunday ekan, sen ham, sendan keyingi nasllaring ham o‘z avlodlari davomida Mening ahdimni saqlaysizlar. Men bilan sizlarning orangizda, sendan keyingi zurriyoting bilan tuzilgan va sizlar saqlashingiz lozim bo‘lgan ahdim shudir;”

Orangizdagi har bir erkak bola sunnat qilinsin. Sunnat teringizning etini kestiring; bu Men bilan sizning orangizdagi ahdning alomati bo‘ladi. Orangizdagi har bir erkak bola, nasllaringiz davomida, sakkiz kunlik bo‘lganda sunnat qilinsin; u xonadonda tug‘ilgan bo‘lsin yoki sening zurriyotingdan bo‘lmagan biror begonalikdan pulga sotib olingan bo‘lsin. Xonadoningda tug‘ilgan ham, pulingga sotib olingan ham albatta sunnat qilinishi kerak; Mening ahdim esa tanangizda abadiy ahd bo‘lib qoladi. Sunnat terisining eti sunnat qilinmagan sunnatsiz erkak bola esa o‘z xalqi orasidan qirqib tashlansin; u Mening ahdimni buzgan bo‘ladi. Ibtido 17:9–14.

Ikkinchi qadam “kesib tashlanish” timsoliga ikkinchi bir guvohlikni taqdim etadi. “Kesib tashlanish” deb tarjima qilingan so‘z o‘z ildizini o‘n beshinchi bobda Abram ikkiga bo‘lib tashlagan hayvonlardan oladi, va o‘sha parchada sunnat qilinmagan har kim ahddan “kesib tashlanadi”. Sunnat ahd tarixida, Masih aynan shu haqiqatlarni tasdiqlayotgan joyda, suvga cho‘mdirish bilan almashtirildi, va shu sababli U, bizning namunaimiz sifatida, sakkizinchi kuni tiriltirildi.

O‘sha belgi sandiqdagi sakkiz jon timsolida ifodalanganidek, sakkizinchi kuni amalga oshirilishi lozim edi. Ikkinchi bosqichda esa ko‘zga ko‘rinadigan sinov ifodalanadi: xoh bu Ilyos tomonidan ijro etilgan hukmdan oldin Isroilning Ilyos va Izabelning payg‘ambarlari o‘rtasida tanlov qilishi bo‘lsin, xoh Daniyor, Shadrax, Meshax va Abednaxoning siymosi podshohning taomini yeganlarning siymosidan ko‘ra yaxshiroq va to‘laroq ko‘ringani bo‘lsin, ikkinchi sinov ko‘zga ko‘rinadigan sinovdir. Sunnat hayotning belgisidir, sandiq ustidagi sakkiz jon esa halok bo‘lganlarga qarama-qarshi ravishda tirik qolganlarni ifodalaydi.

Masih tarixida, ahdning belgisi suvga cho‘mishga o‘tganda, havoriy Pavlus ahd tarixidagi ana shu oyatlarning o‘z tarixidan foydalanib, ahd tarixidagi buyuk o‘zgarishni namoyon qildi. U sunnatda kesib tashlanadigan tanadan ilohiylikka nisbatan insonning timsoli sifatida, shuningdek insonning yuksak tabiatiga nisbatan uning quyi tabiatining timsoli sifatida foydalandi. Pavlus o‘z shogirdlariga Xudoning bashoratli Kalomi orqali ta‘lim berdi, va “tanlangan kishi” sifatidagi maqsadi (chunki uning Shaul degan ismi shuni anglatadi) Xudoning ahd xalqi sifatida jismoniy Isroildan ruhiy Isroilga o‘tish bilan ifodalangan ahd tarixidagi buyuk o‘zgarishni aniqlab berish edi. O‘ziga topshirilgan ishini ado etar ekan, u o‘zining bashoratli xabarini ahd tarixi doirasida

taqdim etdi.

Ibtido o'n yettinchi bob Vahiy o'n to'rtinchi bobdagi uch farishtada o'zining omega ijrosini topadigan ahdning uch asosiy bosqichidan ikkinchi bosqichni ifodalaydi. Ikkinchi bosqich xatna alomati bilan ifodalanadi; bu alomat vizual sinovni ifodalovchi bayroq bo'lgan bir yuz qirq to'rt ming kishining ustidagi Xudoning muhrining timsolidir. Uch farishta Ibrohimning alfa ahdining omega qismidir. Ibrohim uchun uchinchi bosqich yigirma ikkinchi bob edi.

So'ng Egamizning farishtasi osmondan Ibrohimga ikkinchi marta nido qilib, dedi: "Men O'z nomim bilan qasam ichdim, — deydi Egamiz, — sen shu ishni qilganing va o'g'lingni, yagona o'g'lingni ayamaganing uchun, albatta, seni barakali qilaman va naslingni osmondagi yulduzlar kabi, dengiz qirg'og'idagi qum kabi nihoyatda ko'paytiraman; nasling dushmanlarining darvozasini egallaydi; yer yuzidagi barcha xalqlar sening nasling orqali baraka topadi; chunki sen Mening ovozingma itoat etding." Ibtido 22:15–18.

Bobning birinchi oyatida shunday deyiladi: "Bu voqealardan keyin shunday bo'ldiki, Xudo Ibrohimni sinadi va unga dedi: Ibrohim! U esa dedi: Mana, men shu yerdaman." Xudo Ibrohimni sinadi va shu tariqa uchinchi ahd bayonidan oldingi yakuniy sinovni belgiladi. Ibrohim sinovdan o'tganidan keyin, Ibrohimning uch qismli ahdining so'nggi to'rt oyati bayon etildi. Ibrohim Xudoning ovozigacha "itoat qilgani" uchun, bu parchada bu Uning "ahd ovozi"dir, Ibrohim xalqlarning otasi sifatida baraka topishi kerak edi. Uchinchi farishta — bu sinovdir; u Ibrohim singari xarakterni namoyon etadigan sinovni ifodalaydi, xarakter esa Ibrohim qilganidek Xudoga ishonishingizga yoki ishonmasligingizga asoslanadi. Sinovdan Ibrohim singari o'tganlar butun dunyodagi barcha xalqlarni yig'ib olish uchun ishlatiladilar. Uch bobdan olingan o'n yetti oyat Xudo bilan tanlangan xalq o'rtasidagi ahdni ko'rsatadi; va shu tariqa ular tanlangan xalqning ahd tarixidagi alfani ifodalaydi; va shu tariqa, o'sha oyatlar ham bir yuz qirq to'rt mingning ko'tarib chiqarilishi bilan ifodalangan ahd tarixining omegasini ham ifodalaydi.

Uy yoki transport vositasini avval shartnoma shartlarini ko'rib chiqmasdan turib sotib oladiganlarimiz nechta? Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlaridan nechasi Xudo bilan tuzgan ahd-shartnomasining eng birinchi sharti Xudoning O'zini to'rtinchi avlodgacha hukm qiladigan rahmli Xudo ekanini bildirishi ekanini biladi? Fojiya shundaki, ular Millerchilar tarixining asosiy haqiqatlarini ham bilmaydilar, na o'zlari da'vo qilayotgan ahdiy munosabatning asosiy haqiqatlarini biladilar; va shu sababdan ular, qadimgi Isroil singari, o'zlariga tashrif buyurilgan vaqtni bilmaydilar. 11-sentabrda boshlangan o'sha tashrif davrining yakuni shuki, ular yarim tunda uyg'otilib, faqat o'sha paytda o'zlarining uzib tashlanganini anglaydilar.

Keyingi maqolada davom etamiz.

"18-aprel kuni, qulayotgan binolar manzarasi ko'z oldimdan o'tganidan ikki kun o'tgach, men Los-Anjelesdagi Karr-strit cherkovida belgilangan uchrashuvni o'tkazish uchun bordim. Cherkovga yaqinlashganimizda, gazeta sotayotgan bolalarning shunday baqirayotganini eshitdik: 'San-Fransisko zilzila tufayli vayron bo'ldi!' Yuragim og'ir holda men bu dahshatli falokat haqidagi shoshilinch tarzda bosilgan ilk xabarlarni o'qidim."

“Oradan ikki hafta o‘tgach, uyga qaytayotgan safarimizda San-Fransiskodan o‘tdik va arava yollab, o‘sha ulkan shaharda sodir bo‘lgan vayronagarchilikni bir yarim soat davomida ko‘zdan kechirdik. Ofatlarga bardosh bera oladi deb hisoblangan binolar xarobalarga aylangan edi. Ba’zi hollarda binolar qisman yer qa‘riga cho‘kib ketgan edi. Shahar yong‘inga va zilzilaga bardoshli inshootlar barpo etishda inson zakovatining naqadar ojiz ekanining nihoyatda dahshatli manzarasini namoyon etar edi.”

Rabbiy O‘z payg‘ambari Zafaniyo orqali yovuzlik qiluvchilar ustiga keltiradigan hukmlarini aniq bayon qiladi: “Men yer yuzidan hamma narsani tamoman yo‘q qilurman, deydi Rabbiy. Men odamni ham, hayvonni ham yo‘q qilurman; osmon qushlarini ham, dengiz baliqlarini ham, gunohsizlarni yo‘ldan ozdiruvchi to‘siqlarni ham yovuzlar bilan birga yo‘q qilurman; va Men yer yuzidan odamni qirib tashlayman, deydi Rabbiy.”

“Egamizning qurbonligi kunida shunday bo‘ladiki, Men amirlarni, shohning o‘g‘illarini va g‘ayri kiyim kiyganlarning barchasini jazolayman. O‘sha kuni Men ostonadan sakrab o‘tadiganlarning hammasini ham jazolayman; ular o‘z xo‘jayinlarining uylarini zo‘ravonlik va yolg‘on bilan to‘ldiradilar....

“O‘sha vaqtda shunday bo‘ladiki, Men Quddusni chiroqlar bilan titkilab qidiraman va o‘z xamirturushida tinchib qolgan, yuragida: Egamiz na yaxshilik qiladi, na yomonlik qiladi, deb aytadigan odamlarni jazolayman. Shuning uchun ularning mol-mulki talon-toroj bo‘ladi, uy-joylari esa vayronaga aylanadi; ular uylar quradilar, ammo ularda yashamaydilar; uzumzorlar barpo etadilar, ammo uning sharobini ichmaydilar.

“Egamizning buyuk kuni yaqin, u yaqin va nihoyatda tez kelmoqda, Egamiz kunining ovozi ham yaqin: o‘sha yerda bahodir odam achchiq faryod qiladi. O‘sha kun g‘azab kunidir, kulfat va tanglik kuni, vayronalik va xarobalik kuni, zulmat va qorong‘ilik kuni, bulutlar va qalin qorong‘ulik kuni, karnay va bong kuni, mustahkamlangan shaharlarga va baland minoralarga qarshi kun bo‘ladi. Men insonlar boshiga tanglik keltiraman, shunda ular ko‘rlar kabi yuradilar, chunki ular Egamizga qarshi gunoh qildilar: ularning qoni tuproq kabi to‘kiladi, jasadlari esa go‘ng kabi bo‘ladi. Egamiz g‘azabining kunida na ularning kumushi, na oltini ularni qutqara oladi; balki butun yurt Uning rashkinining olovi bilan yutib yuboriladi; chunki U yurtda yashovchilarning barchasiga tez va dahshatli yakun keltiradi.” Zafaniyo 1:2, 3, 8–18.”

“Xudo endi uzoq vaqt sabr qilib turolmaydi. Uning hukmlari allaqachon ayrim joylarga tusha boshladi, va yaqin orada Uning ochiq-oydin g‘azabi boshqa joylarda ham seziladi.

“Xudo vaziyatning Egasi ekanini namoyon etuvchi bir qator voqealar sodir bo‘ladi. Haqiqat aniq va shubhasiz tilda e‘lon qilinadi. Biz xalq sifatida Muqaddas Ruhning boshqaruvchi yo‘lboshchiligi ostida Rabbimizning yo‘lini tayyorlashimiz kerak. Xushxabar o‘z pokligi bilan yetkazilishi lozim. Tirik suv oqimi o‘z yo‘lida chuqurlashib, kengayib borishi kerak. Yaqin va uzoqdagi barcha maydonlarda odamlar omochdan va ongni ko‘p band etadigan odatiy tijorat hamda ish kasblaridan chaqirib olinadilar va tajribali kishilar bilan bog‘liq holda ta‘lim oladilar. Ular samarali mehnat qilishni o‘rganar ekanlar, haqiqatni qudrat bilan e‘lon qiladilar. Ilohiy taqdirning eng ajoyib amallari orqali qiyinchilik tog‘lari olib tashlanib, dengizga tashlanadi. Yer yuzida yashovchilar uchun juda katta ahamiyatga ega bo‘lgan xabar eshitiladi

va anglanadi. Odamlar haqiqat nima ekanini bilib oladilar. Ish oldinga, yana ham oldinga siljib boradi, toki butun yer yuziga ogohlantirish berilguncha; shundan keyin esa oxirat keladi.

Kunlar o'tgan sayin, Xudoning hukmlari dunyoda ekanligi tobora ravshan bo'lib bormoqda. U olovda, toshqinda va zilzilada bu yer yuzining aholisini O'zining yaqinlashib kelayotganini ogohlantirmoqda. Dunyo tarixidagi buyuk inqiroz yetib keladigan vaqt yaqinlashmoqda; o'shanda Xudo hukumatidagi har bir harakat qizg'in qiziqish va ifoda etib bo'lmaz vahima bilan kuzatiladi. Xudoning hukmlari tez-tez birin-ketin keladi — olov va toshqin, zilzila, urush va qon to'kish bilan.

“Oh, xalq o'zlariga qilingan ilohiy tashrif vaqtini bilsa edi! Bu vaqt uchun sinovchi haqiqatni hali eshitmaganlar ko'p. Xudoning Ruhi kurashayotganlar ham ko'p. Xudoning vayron qiluvchi hukmlari vaqti — haqiqat nima ekanini bilib olish imkoniga ega bo'lmaganlar uchun rahmat vaqtidir. Rabbiy ularga mehr bilan nazar soladi. Uning rahm-shafqatli qalbi ta'sirlanadi; qutqarish uchun Uning qo'li hali ham uzatilgandir, holbuki kirishni istamaganlar uchun eshik yopilgandir.

“Xudoning rahm-shafqati Uning uzoq sabr-toqatida namoyon bo'ladi. U O'z hukmlarini tiyib turibdi, ogohlantirish xabari hammaga yetkazilishini kutmoqda. Oh, agar xalqimiz dunyoga so'nggi rahm-shafqat xabarini yetkazish zimmasida turgan mas'uliyatni lozim darajada his qilganida edi, naqadar ajoyib bir ish amalga oshirilgan bo'lar edi!” Guvohliklar, 9-jild, 94–97.